1/81

TEMPO

GLASILO
SAVEZA
ZA
ESPERANTO
HRVATSKE

INFORMILO
DE
KROATIA
ESPERANTO-
LIGO

TEMPO

Godina / Jaro II | 1981. 04. 06.
Broj / Numero 6 | primjeraka / egzempleroj 1350

izdavač / eldonisto — *Savez za esperanto Hrvatske*, Amruševa 5/1, Zagreb

izd. savjet / eldonkonsilantaro — *Ljerka Begić, Ante Ferenčić, Damir Mikuličić, Ivo Rotkvic, Željko Takač*

glavni urednik / ĉefredaktoro — *Ivica Špoljarec*

odgov.urednik / resp.redaktoro — *Eduard Bečić*

uredništvo / redakcio
Ivan Flanjak
Marinko Gjivoje
Ivica Špoljarec
Spomenka Štimec
Zlatko Tišljar

grafički i tehnički urednik
grafika kaj teknika redaktoro
Ivica Špoljarec

Nasl.strana / Titolpaĝo
Mirna Krešić

Složeno i štampano u:
Kompostita kaj presita en:
Internacia Kultura Servo
Zagreb, Amruševa 5/I

Adresa redakcije / Redakcia adreso
'TEMPO' Yu-41000 Zagreb
Amruševa 5/I, tel. (041) 419-206

Izlazi tromjesečno / Aperas 4-foje jare

Cijena 1 prim./Prezo de 1 ekz: 10 din.
God. pretplata/Jarabono: 40 din.

SADRŽAJ / ENHAVO

ADRESAR SEH-a !

Molimo sve one koji do sada nisu dostavili svoje adrese Savezu za esperanto Hrvatske da to ODMAH učine kako bi se adresar mogao kompletirati.Ukoliko više nemate dopisnice razaslane u prošlom broju Tempa napišite na običnoj dopisnici vašu točnu adresu, naziv E-društva (ako ste član),datum i mjesto rođenja te zanimanje.
Društva mogu poslati adrese skupno za svoje članove.

Po mišljenu Republičkog sekretarijata za prosvijetu, kulturu i fizičku kulturu SRH, broj 2788/1–1980 od 16. 4. 1980. godine, glasilo Saveza za esperanto Hrvatske „Tempo" oslobođeno je poreza na promet proizvoda.

Proljeće je, kao što vidite, malo poljepšalo i poboljšalo „Tempo". Njegov daljnji izgled i rast ovise i o vama, odnosno o vašoj pretplati.

Svim društvima i pojedincima koji do sada nisu obnovili pretplatu (članarinu) za 1981. godinu, posuđujemo ovaj broj s nadom da će nam povjerenje biti opravdano.

U ovom vas broju posebno upozoravamo na rubriku „Važno !" i „Tematska skupština". Pročitajte ih pažljivo !

Na slijedećim stranicama objavljujemo vrijedan i zanimljiv članak Biserke Cvjetičanin o suvremenoj afričkoj kulturi i njenim problemima.To je ujedno naš doprinos boljem upoznavanju afričkih naroda u godini u kojoj obilježavamo 20. godišnjicu Beogradske konferencije nesvrstanih.

urednik

Kiel vi vidas, la printempo iom plibonigis la „Tempo"-n. Ĝia daŭra aspekto kaj kresko dependas ankaŭ de vi, nome de via abono.

Al ĉiuj societoj kaj unuopuloj kiuj ne pagis abonon (membrokotizon) por 1981, ni pruntedonas tiun ĉi numeron esperante ke nia fido estas pravigota.

En ĉi tiu numero ni aparte atentigas vin pri la artikoloj „Važno" kaj „Tematska skupština". Legu ilin atente!

Sur la sekvontaj paĝoj ni aperigas interesan kaj valoran artikolon de Biserka Cvjetičanin pri nuntempa afrika kulturo kaj ĝiaj problemoj. Samtempe tio estas nia kontribuo al pli bona interkoniĝo de afrikaj popoloj en la jaro en kiu ni prifestas la 20-an datrevenon de la Belgrada konferenco de nealiancitaj landoj.

la redaktoro

JEZIK, KNJIŽEVNOST I DEKOLONIZACIJA

Suvremene afričke kulture suočene su s mnogim izazovima. Odnos tradicije i modernog, susret i sukob afričkih i evropskih kultura, odnos kulture masa i kulture elite, bitna su pitanja koja prožimaju afričku kulturnu svakodnevnicu. Izazov predstavlja i jezik: lingvističko pitanje Afrike nije samo tehnički problem komunikacije, već svakodnevna dimenzija svih aspekata kulturnog, političkog i ekonomskog života.

Nakon stjecanja nezavisnosti, velik broj afričkih zemalja zadržao je strani jezik, odnosno jezik bivših kolonizatora, kao službeni. Tokom proteklih dvadeset godina nezavisnosti (god. 1960. dobila je naziv „Godina Afrike" jer je tada najveći broj afričkih zemalja postao nezavisan), navode se mnogi razlozi zadržavanja stranog jezika: brojnost afričkih jezika, izazivanje plemenske ili etničke netrpeljivosti ukoliko se izabere jedan ili više određenih jezika na štetu drugih, „nerazvijenost" jezika. Lingvistička i sociolingvistička istraživanja pokazala su neodrživost ovih teza. Afrički jezici su brojni (neki smatraju da ih je više od 1000!), ali je, naglašava M. Houis, „pogrešno jezičnu situaciju u Crnoj Africi smatrati nerazmrsivom lingvističkom šahovskom pločom... Takvo gledanje neodrživo je iz tri razloga: prije svega, postoje demografski značajne lingvističke zajednice; zatim, često su Afrikanci kojih jezik ne pripada značajnijim jezicima, bilingvisti; konačno, čak i tamo gdje postoji istinska brojnost jezika, i gdje nijedan ne dominira praktičnom efikasnošću, često su jezici, u određenom području, srodni, njihovi sistemi i strukture iste s tipološkog stanovišta"[1]. Pri tome treba voditi računa da npr. svahili govori (kao prvi ili drugi jezik) oko 60 milijuna stanovnika afričkog kontinenta, hausa oko 40 milijuna, joruba oko 15 milijuna itd, što znači da velik broj ljudi međusobno komunicira na istom jeziku. Osim toga, za tvrdnju o brojnosti jezika još uvijek nedostaju istraživanja koja bi pokazala radi li se o jezicima ili dijalektalnim varijantama. Uprkos stvarnim partikularizmima, senegalski lingvist P. Diagne smatra da su jezične zone malobrojne u Africi[2]. On navodi da je npr. u bantu jezicima zajednička osnova tako značajna da se vrlo lako prelazi iz jednog dijalekta u drugi. Tako će se za glagol „jesti" na kikongo reći „kudia", na vili „kulia", na lari „kudia", na lingala „kolia", na svahili „kulia". Zato je, kaže Diagne, danas moguće lingvistički unificirati zonu bantu jezika na temelju jednog od njegovih dijalekata, a toj unifikaciji pridonose i brojni socio-faktori kao što su sve intenzivnija urbanizacija, blizina velikih središta razmjene, kulturni ugled određenog jezika ili dijalekta.

Nakon oslobođenja afričkim zemljama kao imperativ postavilo se školovanje na materinjem jeziku. Održavanje nastave na službenim – evropskim – jezicima i na temelju programa razvijenih zemalja, ima mnoge negativne efekte: prekid s okolinom i njenim sistemima vrijednosti, govorom, rađanje nerazumijevanja. Što znači za malog Afrikanca vlastita povijest kada uči sve o „svojim precima Galima", ili o četiri godišnja doba, kako da lako zapamti pjesmu o snijegu (nad Parizom), dok ga svojim zrakama grije tropsko sunce? Kako da ispolji vlastitu kreativnost kad je „u krugu škole zabranjeno govoriti materinjim jezikom", što je diktirala, u doba kolonijalizma, politika neposrednog upravljanja koju je provodila Francuska?[3]

U pogledu „nerazvijenosti" jezika, primjeri kao što su prijevodi Einstenove teorije relativiteta (kako ju je objasnio Langevin) na senegalski jezik volof i Shakespearea na

svahili govore suprotno i ukazuju na mogućnosti afričkih jezika. Nepotrebno je ovdje ponavljati da se jezici razvijaju upotrebom: nije li esperanto također primjer — njegov začetnik Zamenhof svjesno je dao tek „vrlo skromni jezični embrion"[4], jer je shvatio da je jezik društveni, kolektivni i anonimni fenomen, te mu je upravo zbog toga ostavio mogućnost prirodnog razvoja „jednostavnim kontaktima sa zahtjevima zbilje".

Zadržavanje stranog jezika kao službenog, omogućuje krivu „jednakost" (ili „jedinstvo"), jer ona otuđuje Afrikanca od vlastitog kulturnog nasljeđa i sredine, te pridonosi jačanju jaza između elite i širokih narodnih slojeva. Danas npr. jedva 10% Afrikanaca dobro govori jezik bivših kolonizatora, ali oni koji ga govore, ne mogu se aktivno uključiti u društveno-ekonomski život zemlje i ostaju na njegovim marginama. Senegalski književnik Sembene Ousmane ovu situaciju analizirao je u više romana i, posebno, u dužoj noveli „Novčana uputnica" (koju je prenio i na ekran). Ističući važnost afričkih jezika, Sembene Ousmane neumorno postavlja pitanje: „Zašto smo postali nezavisni, ako smo iskorijenjeni unutar naše vlastite kulture?".

Diskontinuitet kulturnog izraza između masa i elite ogleda se u tome što se tradicionalne kulture, premda i same djelimice razorene i modificirane, izražavaju na domaćim jezicima, a istodobno se rađa nova kultura elite na evropskim jezicima. Posljedice takve situacije koje se odražavaju na ekonomskom planu, jasno pokazuju da pitanje jezičnog identiteta ima širu društveno-ekonomsku dimenziju.

Konačno, zadržavanje jezika bivšeg kolonizatora kao službenog prisiljava afričke zemlje na stalnu orijentiranost u njegovu pravcu. Zato i kulturni odnosi, kao i ekonomski, zadržavaju karakter jednosmjernosti, a dekolonizacija postaje samo suptilniji sistem potčinjavanja.

Rasprava o jeziku kao osnovi ili „prvom stupnju" kulturnog identiteta koja se vodila na XXI zasjedanju Generalne konferencije UNESCO-a u Beogradu (septembar-oktobar 1980.) pokazala je da unapređenje jezika zavisi od političke volje, od spremnosti da se „jezik jedinstva" tj. bivšeg kolonizatora, zamijeni konceptom jezičkog pluralizma. U samom programu UNESCO-a naglašava se težnja afričkih zemalja za punim razvojem afričkih jezika kako bi konačno zadobili svoju prirodnu ulogu. Kolokvij koji će se u organizaciji UNESCO-a održati 1982. na temu „Jezici kao izraz kulturnog identiteta i instrument interkulturnog komuniciranja" razmotrit će izradu jezičnih politika i, što je posebno važno, ulogu jezika u razvoju uopće. UNESCO se već niz godina zalaže za sistematska istraživanja i puno uključivanje afričkih jezika u obrazovni sistem. „Opća povijest Afrike" čiju je izradu UNESCO povjerio najeminentnijim stručnjacima, velikim dijelom s afričkog kontitenta, izaći će i na dva afrička jezika — svahiliju i hausa. Postoji također prijedlog da svahili postane sedmi jezik UNESCO-a. Međutim, time bi se povećali ionako ogromni troškovi prevođenja UNESCO-vih dokumenata. Zatim bi, prije jedne takve odluke, trebalo razmotriti jedan drugi prijedlog koji postoji već niz godina. Uvođenje esperanta kao jezika OUN (ma koliko se činilo još daleko) omogućilo bi komunikaciju u kojoj ne bi postojao odnos dominacije i potčinjavanja, a kad bi se dio sredstava koji se danas ulaže u prevođenje, uložilo u istraživanja, podizanje istitucija za jezike, izradu lingvističkih karata u Africi, tada bi se moglo govoriti i o bržem procesu dekolonizacije u kulturi.

Problem jezika i dekolonizacije duboko je prisutan i u afričkoj književnosti. Polazeći od odnosa koji postoji između jezika i misli (odnosno jezika kao izraza mišljenja), neki stručnjaci postavljaju pitanje može li afrička književnost stranog izraza (tj. na jezicima bivših kolonizatora) izraziti afričku misao i kulturu.

Suvremeni afrički književnici pišu pretežno na evropskim jezicima; taj čin nije posljedica njihova unutarnjeg izbora, već vanjskog zahtjeva. Pisati na engleskom ili francuskom za njih je bila i još uvijek je nužnost: zbog obrazovnog sistema, zbog šire čitalačke publike (pa makar bila i strana, ili — u prvoj fazi — upravo zbog toga što su pisci htjeli izraziti revolt pred svjetskom javnošću), te konačno, zbog evropskih izdavača, bu-

dući da su afrički sve donedavno bili rijetki. Međutim, kroz taj vanjski zahtjev, prije svega obrazovanje, afrički pisci postaju nasljednici dviju baština — usmene, tradicionalne afričke, i pismene, moderne evropske, što nigerijski pjesnik John Pepper Clark simbolički izražava stihom „Imam dvije ruke...", i Gabriel Okara u naslovu pjesme: „Klavir i bubnjevi".

Afrički pisac teži uspostavljanju vlastite pisane tradicije i dolazi do spoznaje koju pjesnik Tchicaya U Tam'si iz NR Konga izražava riječima: „Možda me francuski jezik kolonizira; sigurno je da ja koloniziram njega", a nigerijski romanopisac Chinua Achebe naglašava da „cijena koju svjetski jezik mora biti spreman da plati, jest njegovo pokoravanje mnogim i različitim načinima korištenja"[5]

Sve dok će se život afričkih zemalja velikim dijelom odvijati uz upotrebu stranih jezika, ne može se govoriti ni o napuštanju evropskih jezika u književnosti kao dijelu tog života. Putovi i načini jezičnog oslobođenja i pronalaženje jezičnog identiteta moraju dobiti širu društvenu potporu. Međutim, kao što je na jednom kolokviju o nastavi afričkih jezika i kulture održanom 1976. naglasio zairski književnik V.Y. Mudimbe, postoji izvjestan strah kada se dotakne ovaj problem: „Strah nije samo na strani onih koji rade na širenju francuskog ili engleskog u Africi... strah postoji i u nama, Afrikancima — strah da nećemo znati kako postaviti naše želje nasuprot ovog monstruma „libido dominandi" koji u našim zemljama aktualizira moć i efikasnost stranih jezika". A.Y. Person ide još dalje: „Ako se afrički jezici ugase, bit će to posljedica ne anonimnog historijskog procesa, već volje ljudi koji su odbili da djeluju kada su to mogli..."[6].

Afrički pisac je tu opasnost prvi shvatio. On teži uspostavljanju dijaloga sa širokom publikom na različite načine. Neki se posvećuju filmu, odnosno snimanju filmova prema vlastitim djelima i prikazuju ih na nacionalnim jezicima, poput Sembenea Ousmanea; drugi djeluju na tzv. „otvorenoj književnosti" — na javnim trgovima čitaju svoja djela i prate reagiranje publike. Sve je veći broj afričkih književnika koji se opredjeljuju da pišu na vlastitom jeziku, ibo, joruba, volof, akoli, a događa se, kao u slučaju ugandskog pjesnika Okota p'Biteka, da sami pisci prevedu svoje djelo na strani jezik, nakon što su ga najprije napisali na materinjem jeziku. Samo, nismo li već rekli da mnoga odluka o unapređivanju jezika (i šire gledano, o opismenjavanju i obrazovanju) ovisi o političkoj volji?

Biserka Cvjetičanin

---

1) HOUIS, M.: Anthropologie linguistique de l'Afrique noire, Paris, PUF, 1971, str 6—7

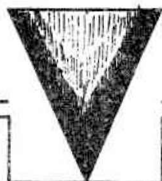
2) DIAGNE, P.: „Les langues africaines face a la vie moderne", Le Courrier, UNESCO, no 6/67, str. 30.

3) U doba kolonijalizma velike sile različito su provodile svoje politike, ali i engleski „indirect rule" (indirektno upravljanje) i francuska politika asimilacije imali su isti cilj: da uvjere afričke narode da nemaju vlastitu povijest i kulturu.

4) PIRON, Cl.: „Se comprendre entre Africains", Documents sur l'Esperanto, Association Universalle d'Esperanto, Rotterdam, 5/79, str. 13.

5) ACHEBE Ch.: „The African Writer and the English Language", in Morning Yet on Creation Day, London, Heinemann, 1975, str. 61.

6) Cit. u: MUSINDE, K.: „Langue et litterature, moyen d' expression de la pensee africaine", Recherche, pedagogie et culture, Paris, No 47-48/80, str. 27.

važno!

OMLADINSKE RADNE AKCIJE 1981 ****************************

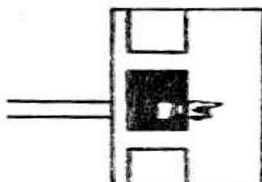
I ovog će ljeta mladi na omladinskim radnim akcijama u Hrvatskoj moći učiti esperanto. U suradnji s organizatorima pojedinih ORA tečajeve će voditi članovi Saveza za esperanto Hrvatske. Evo popisa akcija i smjena:

ORA	I smjena	II smjena	III smjena
SAVA 81	14.6. – 8.7.	9.7. – 4.8.	5.8. – 29.8.
SISAK 81	12.6. – 8.7.	9.7. – 4.8.	5.8. – 31.8.
JASENOVAC 81	15.6. – 11.7.	12.7. – 5.8.	6.8. – 31.8.
GRADIŠKA 81	15.6. – 9.7.	10.7. – 4.8.	5.8. – 30.8.
ČAKOVEC 81	16.6. – 10.7.	11.7. – 4.8.	5.8. – 30.8.
DUGA RESA 81	16.6. – 10.7.	11.7. – 4.8.	5.8. – 30.8.
ORAHOVICA 81	4.7. – 31.7.	1.8. – 28.8.	–––
OTOK MLADOSTI 81	15.6. – 8.7.	10.7. – 2.8.	4.8. – 27.8.
SRB 81	8.6. – 4.7.	6.7. – 1.8.	3.8. – 29.8.
BIJELI POTOCI 81	8.6. – 4.7.	6.7. – 1.8.	3.8. – 29.8.
PETROVA GORA 81	1.7. – 31.7.	1.8. – 31.8.	–––
MEDVEDNICA 81	1.7. – 30.7.	–––	–––

Nastavnik esperanta će biti stručni voditelj tečaja te ima pravo na naknadu putnih troškova i vođenja nastave kao i voditelji ostalih tečajeva na dotičnoj ORA. Tečajeve mogu voditi članovi esperantskih društava s položenim A-ispitom esperanta uz dodatne instrukcije. Svi zainteresirani neka se jave svojim društvima radi pobližih informacija i pošalju ovjerene prijave koordinatoru ove akcije: Savezu za esperanto Sisak, V. Gortana 4, 44000 Sisak (ili na adresu SEH-a u Zagrebu) najkasnije do 25. travnja.

KVIZ O NESVRSTANOSTI ************************************

Povodom 20-godišnjice Beogradske konferencije nesvrstanih Savez za esperanto Hrvatske organizira natjecanje u znanju na temu „Razvoj nesvrstanosti i oslobodilački pokreti u svijetu". Prvi dio natjecanja će se održati 10. svibnja u Đurđevcu, a finalni dio 24. svibnja u Kumrovcu u okviru centralne proslave Dana mladosti omladine SRH. Ekipe se sastoje od po tri člana a prijavljuju ih pojedina esperantska društva. Krajnji rok za prijave je 15. travnja.

PROSTI I OTMJENI

Prva od tvrdnja napada na „Esperanto za svakoga" da je po tom udžbeniku nemoguće naučiti esperanto toliko je neosnovana, da se na daljnji tekst ne bi trebalo zapravo ni osvrnuti, jer sama ta tvrdnja dovoljno govori o čvrstoći argumenata autora teksta. Kako i na koji način ustanoviti da je učenje po tom udžbeniku „nemoguće"? Anketiranjem 20 milijuna Jugoslavena? Tko je to ikad poduzeo za provjeru bilo kojeg udžbenika?

Druga tvrdnja o sistemu i metodi — bez i jednog dokaza.

Treća do šeste — pretjerano i neobjektivno.

Čitav članak je, čini se, splet tvrdnji od donekle prihvatljivih do zaista neodrživih.

Manjak izdanja napadnutog udžbenika su mnoge tiskarske pogreške. Ima ih ne 20, kako navodi pisac teksta, ni 26 koliko se nalazi naznačeno u priloženom listiću ispravaka, nego preko 50 u esperantskom i hrvatskosrpskom tekstu, uključujući i krivo označene „ĉ" i „ć" i „je" i „ije". Tomu je sigurno dosta kriva pogrešno odabrana tiskara, odnosno nedovoljno opremljen pogon jednog transportnog poduzeća, bez većeg izbora esperantskih znakova i bez iskustava u tiskanju udžbenika stranih jezika.

Prihvatljiva je konstatacija o krivoj upotrebi „ni i niti". Neumjesna i besmislena je primjedba, što bi vjerojatno trebalo biti duhovito, o „seksualnom odgoju", te isticanje svog poznavanja stručne literature citiranjem primjera iz djela J. Wellsa i očito zatvaranje očiju pred činjenicama: izostavljene rečenice nisu „prevodilačka sloboda", nego jasno naznačena tiskarska pogreška u priloženom listiću.

Nevjerojatno je da netko tko se uputi u pisanje osvrta na udžbenik o esperantu ne zna za složena vremena. Sadašnje, prošlo i buduće vrijeme nazvala sam „glavnim vremenima". Isti taj naziv nalazi se u udžbeniku I. Lapenna „Esperanto u deset lekcija", treće izdanje, str. 14. Nikola Rašić pita „koja su to sporedna?". Sporednih vremena nema, ali ima složenih. Božidar Vančik („Esperanto", izdanje „Školska knjiga") vremena koja nisu složena naziva „jednostavnim". Po logici N. Rašića trebalo bi pitati koja su to komplicirana? Dr. D. Maruzzi ta ista vremena naziva „ prosti glagolski oblici" (Dr. D. Maruzzi „Esperanto", sedmo izdanje, str. 84). Po Rašiću treba pitati „koji su to otmjeni?".

Nevjerojatno je da pisac tog napada poriče vjerodostojnost tvrdnje da je udžbenički materijal isproban u ekspresnim tečajevima, jer on je „vodio tri takva tečaja", ali ne po ovom udžbeniku. Zar Nikola Rašić ne zna da su i esperanto i ekspresni tečajevi postojali i prije nego što je on usrećio polaznike svojih tečajeva vođenjem takovih po svojoj metodi? Usuđujem se preporučiti Nikoli Rašiću da ubuduće, prije vođenja tečaja, konzultira udžbenik B. Vančika (str. 169) gdje su složena vremena prikazana grafički.

Čitav hrvatskosrpski tekst u knjižici nije ni bolji ni lošiji od tekstova koji se nalaze u tisućama dnevnih, periodičnih, tvorničkih i stručnih publikacija. I u tim tekstovima, izuzetak su izdanja vrhunskog značaja, gotovo se uvijek nađu i jezične i tiskarske pogreške, a sve su te publikacije pod nadzorom društveno-političkih organizacija i za njih društvo izdvaja milijune dinara. Zar su sve te publikacije „sramota"? Udžbenik „Esperanto za svakoga" svojim tekstom realno odražava sadašnje stanje dijela naše publicistike. To bi Nikola Rašić trebao znati.

Na kraju: u tom napadu uopće nije spomenut sadržaj, čitav bijes se svalio na jezične i tiskarske pogreške. U vezi s tim: kojim pravom pisati o jezičnim omaškama kad autor teksta već u naslovu navodi „udžbenik za nikoga" umjesto „ni za koga"? *

Emilija Lapenna

* Autor teksta (recenzije) nije bio autor naslova (op. urednika).

FEDERACIA KOMITATO DE JEL

Okazis la elektakunsido de la plej supera organo de Jugoslavia Esperanto-Ligo (JEL):La Federacia Komitato en Beograd la 28-an de februaro 1981. La nova prezidanto de JEL fariĝis Mustafa Resulović el Sarajevo (kun unujara mandato) kaj la sekretario (je du jaroj) estiĝis Zdravka Metz el Varaĵdin. Akceptita estis financa plano kaj aldonoj al la statuto samkiel nova regularo pri la funkciado de JEL-prezidantaro. Oni elektis ankaŭ diversajn reprezentantojn por internaciaj organizoj:en UEA delegos delegiton ankaŭ ĉi-jare KEL, komitatanojn por TEJO delegos Makedonio kaj Vojvodino kaj por SAT Slovenio kaj Serbio. KEL kaj SLEL kunlabore planu aktivadon rilate la Trilandan Konferencon.

INTERNACIA KONGRESO DE NEVIDANTAJ ESPERANTISTOJ EN ZAGREB

De la unua ĝis la sepa de aŭgusto 1981 en Zagreb okazos la 49-a Internacia Kongreso de Nevidantaj Esperantistoj. Organizas ĝin Kroata Unuiĝo de Nevidantaj Esperantistoj (KUNE) en kunlaboro kun Kroatia Blindulasocio kaj KEL. Tio estas la ĉefa kontribuo de esperantistoj en Jugoslavio al internacia jaro de handikapuloj. Laŭ la taksoj la kongreson partoprenos ĉirkaŭ 200 personoj el la tuta mondo kaj pritraktos diversajn temojn de nevidantoj kaj kiel plirapidigi la procezon integrigi la handikapulojn en la ĝeneralan socion. Troviĝos tie ankaŭ multaj kulturaj programoj kaj amuzo, ekskursoj ktp. Oni eldonos specialan numeron de Sonrevuo pri Tito kaj okazos internacia kvizo pri la vivo de Tito. Verŝajne aperos ankaŭ kelkaj brajle skribitaj libroj en esperanto. Anoncoj kaj informoj al:KUNE, Draškovićeva 80, Yu-41000 Zagreb.

PIF EN NORVEGIO

De la 11-a ĝis la 14-a de junio la zagreba Pupteatra Internacia Festivalo PIF gastas en norvega urbo Tromsø. Post 1978 tio ĉi estas la dua gastado de PIF en la nordo de Eŭropo. La ĝemelurbo de Zagreb - Tromsø ricevas per la alveno de pupistoj kaj Esperanto fortan kulturan instigon. Krom skandinaviaj ensembloj el Finnlando, Svedio kaj Norvegio la festivalon partoprenos pupistoj el FR Germanio, Francio, Hungario kaj Jugoslavio. La jugoslavan pupartón prezentos la Pupteatro el Zadar per "Firma Stana Soldato" de H.C. Andersen.

81 kalendaro

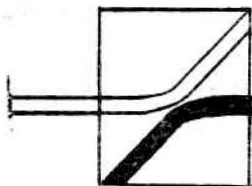
MAJO 1.–3.	7-a UNUAMAJA RENKONTIĜO DE ESPERANTO–JUNULARO, Restadkostoj: 400.- dinarojn, Adreso: EL de BiH, V. Pelagića 8, 71000 Sarajevo.
10.	**KVIZO DE ESPERANTO–JUNULARO DE KROATIO „Historio de nealiancita movado" Đurđevac, Anoncoj al KEL, Zagreb, Amruševa 5/I.**
17.	**MANIFESTAĴO DE KULTURO DE KROATIA ESPERANTO–JUNULARO, Kumrovec, Anoncoj: KEL, Zagreb, Amruševa 5/I.**
15. – 21.	33-a IFEF KONGRESO, Regensburg, Germanio, Informoj: IFEF Kongreso, Wienerstr. 121, D–6000 Frankfurt/Maine 70
24.	**FINALO DE KVIZO EL ĐURĐEVAC, Kumrovec, okaze de Tago de Juneco.**
30. V. – 6. VI	2-a TEJO–SEMINARIO, Strasburgo, Francio, Temo: Ekonomio, Anoncoj: UEA, Rotterdam
JUNIO 2.–7.	6-a INTERNACIA ESPERANTO–RENKONTO Bydgoszcz 81, Pollando, Anoncoj: IKS, Zagreb, p.p. 499
3. – 12.	SOMERA ESPERANTO–LERNEJO, Kotor Varoš, Organizanto: EL de BkH, V. Pelagića 8, Sarajevo, Kotizo: 2500.- din.
5. – 8.	FRENEZAJ TAGOJ DE PERPIGNAN, Perpignan, Francio – JEFO, 4bis, rue de la Cerisaie, 7500 4 Paris, Kosto por nefrancoj: 120 FF
13. – 16.	**PIF , Tromso (Norvegio), Anoncoj: IKS, Zagreb, p.p. 499 (Vidu infanan paĝon)**
22. – 28.	MEZLERNEJA RIPOZTENDARO (MER) apud Balaton, Anoncoj: Budapest, pf. 193, H–1368

JULIO

5. – 11.	SOMERA ESPERANTO–UNIVERSITATO, Gyula, Hungario, Temo: Ekologio, Anoncoj al: HEA, pf. 193, H–1368 Budapest, Kotizoj: 1300 forintoj
5. – 19	SOMERAJ UNIVERSITATAJ KURSOJ, Liege, Belgio, Temo: Ekologio kaj Pedagogio, Anoncoj al: SUK, BP. 9, B – Liege X
10. – 17.	37-a INTERNACIA JUNULARA KONGRESO, Oaxtepec, Meksikio, Anoncoj al: UEA, Rotterdam au poŝtkesto, M–9310 Mexico 1, D.F. Kostoj de vojaĝo kaj restado ĉirkaŭ 2400.-guldenoj
11. – 21.	KONFERENCO DE INTERNACIA LIGO DE ESPERANTISTOJ INSTRUISTOJ, Gödöllö, Hungario, kaj
	TENDARO POR INFANOJ (vidu infanan paĝon). Gödöllö, Hungario.
11. – 24.	SELKO – SOMERA ESPERANTO LERNEJO' Dedinky–Mlynky, ČSSR, Anoncoj al: Esperanto–klubo, Dom umenia, CS–04123 KOŠICE
25. 7. – 1. 8.	66-a UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO, Brasilia, Brazilo, Anoncoj al UEA.

AUGUSTO

1.– 8.	**49-a INTERNACIA KONGRESO DE BLINDAJ ESPERANTISTOJ, Zagreb, Anoncoj al: KUNE, Draškovićeva 80, Zagreb**
1. – 10.	INFANA RENKONTIĜO DE AMIKECO, Papa – Bakonyi, Hungario, Anoncoj al IKS (Vidu infanan paĝon)
1. – 8.	SAT–KONGRESO, Basel, Svisujo, Anoncoj al: SAT, Paris
15. – 18.	1-a KONFERENCO PRI APLIKO DE ESPERANTO EN LA SCIENCO KAJ TEKNIKO, Žilina, ČSSR, Anoncoj al: L. Hauzel, Hliny 406 A CS–010 Žilina
15. – 23.	RENKONTIĜO DE ESPERANTISTAJ FAMILIOJ, Žilina, ČSSR, Anoncoj al: Csisar Ernö, Kulich G. u. 25, Varpalota, Hungario

iz osnovnih organizacija seh

ČAKOVEC

19. ožujka je održana osnivačka skupština novog esperantskog društva koje objedinjuje sva dosadašnja. Naziv je: Osnovna organizacija Saveza za esperanto Hrvatske Čakovec. Predsjednik je Marina Šafar a tajnik Taradi Gorkić.

KRAPINA

Tokom tri godine esperantske aktivnosti u školama esperanto je stekao velike simpatije u Krapini. Šezdesetak esperantista je okupljeno u dvije grupe. Jedna je u osnovnoj školi "A.Cesarec" a druga u srednješkolskom centru. Osim aktivnosti unutar škola te tečajeva jezika, koji se stalno održavaju, ove se godine planiraju i šire akcije u suradnji s OK SSOH i društvima "Naša djeca" te esperantskim društvima u SRH.

KUTINA

15. siječnja o.g. na inicijativu druga Milana Rastovca te uz pomoć društveno-političkih organizacija Kutine i Saveza za esperanto Hrvatske prvi puta se je u ovom gradu zajedno okupilo četrdesetak učenika i gradjana zainteresiranih za esperanto. Oni su prisustvovali predavanju o značaju i ulozi esperanta u suvremenom svijetu, koje je održao tajnik SEH-a, Ivica Špoljarec. Odmah nakon toga je pokrenut tečaj esperanta u srednjoškolskom centru "Milenko Brković-Crni" za učenike i odrasle, a mnogi su esperanto počeli učiti samostalno. U toku je i formiranje inicijativnog odbora za osnivanje esperantskog društva.

OSIJEK

23.veljače je u Studentskom centru počeo A-tečaj esperanta (15 članova) pod vodstvom Mirte Godec. Po prvi se put u Osijeku organizira i viši tečaj (B) međunarodnog jezika - ali, na žalost - samo u toku ožujka.

●

Tjedan međunarodnog prijateljstva u Pečuhu (27.II do 1.III) su Osječani i ove godine masovno posjetili,a mađarski esperantisti im uzvraćaju posjet 11. i 12. IV.

OTOČAC

I ovo je mjesto (prvo u Lici) tokom veljače o. g. zahvaljujući inicijativi profesora Nenada Diklića i Saveza za esperanto Hrvatske te pomoći kulturno-prosvjetnih ustanova i društveno-političkih organizacija Otočca dobilo začetak esperantske organizacije. Za sada se vodi početni tečaj za učenike srednjoškolskog centra i vrši se priprema za osnivanje društva.

PULA

Sedamdesetdvoje učenika osnovne škole "Neven Kirac" i osnovne škole "Vodnjan" počeli su u ovom polugodištu učiti esperanto.

● Članovi esperantskog kluba "Juneco" učestvuju i ove godine u maršu "Učka 81" u sastavu odreda "Proštinska buna".

● U mjesnim zajednicama "Veli vrh" i Stari grad" esperantisti pokreću akciju "Malog kućnog kazališta lutaka".

RIJEKA

"Heliko" je naziv dvojezičnog biltena raznovrsnog sadržaja kojeg je upravo počela izdavati Općinska konferencija Saveza za esperanto Rijeka.

SISAK

Članovi esperantskog društva su organizirali i vode dva tečaja esperanta (za početnike). Jedan je na osnovnoj školi "A. Bobetko" a drugi u mjesnoj zajednici "Željezara" (za omladinu i radnike).

SLAVONSKI BROD

U ovom mjestu nekad poznatom u svijetu po izdavanju esperantske revije "La Suda Stelo" ponovno je počela oživljavati esperantska djelatnost. Na inicijativu ovdašnjeg esperantskog društva pokrenut je tečaj esperanta u srednjoškolskom centru "Zlatko Šnajder" kojeg polazi više od 30 učenika. Voditelj tečaja je Zdenko Hrstić.

SPLIT

Za tečaj esperanta u studentskom domu "Ljubo Uvodić" prijavilo se četrdeset studenata. Tečaj organizira esperantski klub "Bratstvo-Jedinstvo".
Klub je nedavno dobio prostorije koje sada osposobljava za rad.

VARAŽDIN

6. i 7. ožujka je varaždinsko esperantsko društvo u suradnji s OK SSOH priredilo susret "Esperanto kaj Humoro'. Susretu su prisustvovali esperantisti iz Čakovca, Pule, Zagreba, Ljubljane, Maribora te grada domaćina, a organiziran je povodom 800-godišnjice osnivanja grada Varaždina.

VINKOVCI

Na inicijativu Općinske konferencije SSOH ponovo je omladinsko esperantsko društvo oformilo radnu brigadu "Verda Stelo" koja će ove godine sudjelovati na lokalnim a eventualno i na nekoj republičkoj omladinskoj radnoj akciji.

VRBOVEC

Već 6. tjedan za redom esperantisti uređuju i vode svoju 15-minutnu emisiju na radio Vrbovcu. Tokom 10 emisija slušaoci će upoznati povijest i razvoj esperantskog pokreta i biti u toku svih akcija esperantskog društva. Usput se čuje dobra esperantska glazba. No informativna djelatnost ovog društva je mnogo šira. Tako se redovno u lokalnom listu "Komuna" objavljuju članci o djelatnosti društva, a u zadnje vrijeme se o njemu moglo čitati i u "Vikendu", "Večernjem listu" i "Poletu".

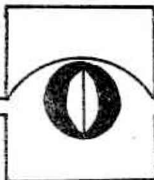
● Sportska sekcija društva i dalje trenira i postiže pobjede u susretima s lokalnim ekipama. Nedavno je održan i sportski susret sa zagrebačkim SEK-om u košarci i nogometu. U oba sporta pobijedili su Vrbovčani.

● Suradnja s osnovnom školom i centrom usmjerenog obrazovanja se proširuje u vidu serije predavanja s dijapozitivima.

ZAGREB

Od ove godine je rad Studentskog esperantskog kluba obogaćen redovnim klubskim tribinama petkom u veče. Na tribinama govore članovi Kluba većinom o putopisnim i drugim zanimljivim temama.

● **Dramska i glazbena grupa SEK-a su 5. travnja s velikim uspjehom nastupile u dvorani modernog Kulturnog centra u Szombathely-u (Mađarska) u sklopu tradicionalnog omladinskog esperantskog susreta (JER). Tom prilikom dramu „Saluto al paradizo" je vidjelo više od 500 sudionika susreta iz desetak evropskih zemelja.**

- Svjetska organizacija za turizam na svojoj je konferenciji u Manili (Filipini) usvojila deklaraciju u kojoj između ostalog stoji:

"Konferencija preporučuje da se poduzmu sve mjere za širenje svijesti o turizmu kako bi se na taj način olakšala i pomogla komunikacija među turistima, stanovnicima posjećivanih mjesta i turističkim organizacijama.

S tim u vezi se naglašava važnost znanja jezika, posebno onih s univerzalnom namjenom kao esperanto."

Na ovoj je konferenciji od 27.9. do 10.10. 1980. sudjelovalo 107 državnih i 91 međudržavna delegacija kao UN, UNESCO i dr.

Manilska deklaracija vjerojatno je najvažniji dokument koji će utjecati na turističku politiku do kraja desetljeća. Što mogu učiniti esperantske organizacije da iskoriste ovu šansu?

– obavijestiti sve svoje članove o pozitivnom odnosu Manilske deklaracije prema esperantu,

– kontaktirati odgovarajuće organe turističkih saveza, putničkih agencija i prevoznika i dokumentiranim materijalima pokrenuti izdavanje brošura, prospekata, vodiča na esperantu.

Konkretno u Zagrebu se već radi na prijevodu turističkog filma o Zagrebu i Hrvatskoj na esperanto. Prospekt o Zagrebu na esperantu još se može dobiti u Turističkom savezu grada (Kaptol 5). Njegovim naručivanjem i djeljenjem na međunarodnim manifestacijama možete pridonijeti popularizaciji grada... i tiskanju novih izdanja prospekata na esperantu.

S. Štimec

- Eldonejo „Bagdala" el Kruševac publikigis poemaron „Nuntempa poezio de Malto" en kiu kontribuis pluraj esperantistoj: Karmel Mallia el Malto, Nikola Rašić kaj Boriša Miličević el Jugoslavio.
- En sia numero de la 1-a de februaro „Vjesnik" publikigis informon ke ĉinoj proponas ke esperanto estu la oficila lingvo de Unuiĝintaj Nacioj. Rilate al tio ni ricevis el Pekino, de la redakcio de „El Popola Ĉinio",informon ke en tiu urbo pli ol mil personoj lernas esperanton en diversaj Lingvo-Institutoj kaj Kulturaj Domoj,en 5 superaj lernejoj esperanto estas instruata kiel dua fremda lingvo kaj en 17 similaj lernejoj estas nedevigaj kursoj. Krom tio pli ol 20 000 personoj aliĝis al Xinhua-a Esperanto-Koresponda Kurso.
- Od 12. do 14. ožujka je u Zadru održana Tematska konferencija Saveza društava „Naša djeca". Tom prilikom je, između ostalog više od tristo sudionika, nastavnika i društvenih radnika iz cijele republike, upoznato sa sadržajima,načinima i mogućnostima rada s pionirima u Savezu za esperanto Hrvatske.
- Iz štampe je izašao prvi makedonski udžbenik esperanta u izdanju Saveza esperantista Makedonije u nakladi od 5 000 primjeraka.To je udžbenik kojeg su sastavili S. Štimec Z. Tišljar, I. Špoljarec, R. Imbert i D. Sović, a za makedonsko jezično područje ga je preuredio Trajko Mirčevski.
- Nedavno je u 3 000 primjeraka štampan esperantsko-albanski rječnik s kratkom gramatikom. Izdavači su E-društvo iz Struge i revija „Voĉo" iz Borova ,a izdavanje je pomogao i Svjetski savez za esperanto.

zdravo đaci

Evo proljeća, pa možemo već i o ljetnim putovanjima razmišljati.

Što vam predlažemo? Prije svega put u prijateljsku Mađarsku. U ovu susjednu zemlju vlak nas za čas doveze. Mađarska ima vrlo razvijen esperantski pokret a ove godine je i domaćin međunarodnih dječjih susreta.

U mjestu Gödöllö kraj Budimpešte održava se od 11–21. 7. 81. međunarodni susret učenika. Paralelno se u Budimpešti održava Svjetska konferencija nastavnika esperantista kojoj će prisustvovati par stotina esperantista. Na susretu učenika će se okupiti vršnjaci od 10 – 14 godina iz nekoliko zemalja. Susret nudi zanimljiv boravak, mogućnosti sporta, izlete, igre i zajedničko učenje esperanta. Predviđena je cijena 2000 dinara, no budući da u travnju poskupljuje željeznica, sigurno će biti nešto skuplje.

Srednjovjekovni gradić Papa na zapadnom rubu mađarskog gorja Bakonyi domaćin je Dječjeg susreta prijateljstva. Tu će se od 31. 7. – 10. 8. 1981. sresti učenici–esperantisti s istoka i zapada Evrope. Ovom susretu ne mogu prisustvovati početnici već samo učenici koji već posjeduju određeno znanje jezika. Cijena je 2500.- dinara. Nakon poskupljenja željeznice u travnju objavit će se povišenje cijena.

Norveški grad Tromsø rado će u lipnju ugostiti esperantiste (učenike i odrasle). Ugošćivanje je besplatno, ali je put na daleki sjever Evrope naročito skup – oko 20.000 dinara. Učenici do 12 godina imaju popust do 50%.

Razmislite o ovim susretima, dogovorite se s roditeljima, napišite prijavnicu i pošaljite je u Zagreb – Međunarodnom centru za usluge u kulturi, Amruševa 5/I. Prijavnica vrijedi tek uz uplatu prve rate od 500.- dinara.

Ne zaboravite da esperanto možete najbolje naučiti na međunarodnim susretima. A o prijateljstvu koje se tamo sklapa da i ne govorimo.

DOPISIVANJE

Želite li se dopisivati? Ako to doista želite, evo zanimljivog prijedloga: Možeš li zamisliti rođaka koji će se s tobom dopisivati na esperantu? Taj rođak ne bi pripadao tvojoj cijeloj obitelji nego samo tebi. Javljao bi se nekoliko puta godišnje, čestitao praznike, možda i poslao kakvu sitnicu za rođendan.

Takav rođak, stric, strina, tetka ili tetak može se steći putem esperanta. Potrebno je svojom rukom napisati pismo i poslati ga na ovu englesku adresu:

GEONKLOJ ESPERANTISTAJ
3 Berwick Avenue
Urmston
Manchester
Velika Britanija

Iz ovog esperantskog centra javit će ti se za mjesec dana — tvoj „onklo" ili „onklino. Tko zna iz koje će zemlje biti?

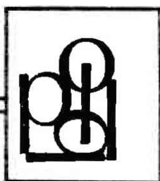
Što treba navesti u pismu. Na primjer ovako:

Kara onklo (onklino). Mi estas jugoslava knabo (knabino). Mia nomo estas .... kaj mi loĝas en urbo (urbeto, vilaĝo) .... Mi havas .... jarojn. Nur mi en mia familio lernas Esperanton. En mia familio estas kun mi ....

Mi havas geonklojn, sed mi ŝatus havi onklon kiu parolas Esperanton. Ĉu vi ŝatus esti mia onklo? Mi petas, skribu al mi.

Mia adreso:

Salutas vin via nevo (nevino)

PODRAVINO

La regiono nomata Podravino troviĝas apud la rivero Drava, kaj ampleksas la jenajn komunumojn: Bjelovar, Koprivnica, Ĉurĝevac, Grubiŝno Polje, Virovitica, Pakrac, Daruvar, Kriĵevci,Gareŝnica kaj Ĉazma. La movado por Esperanto en tiu regiono ĉiam havis aktivulojn, unue inter komunistoj kaj pli poste ankaŭ inter ordinaraj homoj.

BJELOVAR

En Bjelovar ekzistas Esperantista societo plej malnova en la tuta regiono. Jam inter la jaroj 1910 kaj 1913 Bjelovar estis konata kiel urbo en kiu Fran Kolar tradukis la verkon de Ŝenoa „La trezoro de l' oraĵisto". La societo fondiĝis antaŭ okdeko da jaroj kaj ankoraŭ nun ekzistas. Dum la pasintaj jardekoj la plej agema persono tie estis Vilim Polaŝek, sub kies gvidado ekkreskis kaj atingis tian aĝon la Bjelovara societo. Dum longa tempo estis eldonata multobligata gazeto „Juna Ambasadoro". La societo posedas propran ejon kun montrofenestro, ampleksan bibliotekon, nuntempe eldonas informilon „Bulteno", havas radio–elsendojn ĉe Radio–Bjelovar kaj efektiviĝis multaj kursoj inter la lernantoj de elementaj lernejoj.

KORESPOND–ADRESO: Kudumija Dalibor, (Por E–societo), Save Kovaĉevića 3, 43000 Bjelovar. La nuna klubejo troviĝas en la strato V. Nazora 2.

KOPRIVNICA

Ankaŭ en Koprivnica ekzistas tre malnova societo. Sed, iama malnova membraro relative malmulte aktivas.

En la jaro 1953 Slavko Ŝimuniĉ kaj Martin Mihaldinec, tiamaj gimnazianoj, lernis Esperanton en Novigrad Podravski, loko proksime de Koprivnica. Ellerninte la lingvon ili ekagis en Koprivnica, inter la lernantoj de la gimnazio en 1954. En Novigrad Podravski tiam estis aktiva Ĉuro Raŝan. En Bregi kaj Ĉelekovec same aktivis esperantistoj. Ambaŭ lokoj troviĝas proksime de Koprivnica; en Bregi aktivis Franjo Petriĉeviĉ, kiu poste translokiĝis al Koprivnica, kaj en Ĉelekovec ekzistis esperantista societo jam antaŭ la milito.

Nova periodo por la Movado por Esperanto en Koprivnica ekestis dum la tempo kiam tie laboris Zdravka Metz, kiu aktiviĝis junajn membrojn, farinte tre bonan propagandon kaj poste kursojn en la Mezlerneja centro de Koprivnica. La kursoj poste okazis ankaŭ en Novigrad Podravski kaj Subotica, proksimaj lokoj.

Plej aktiva laboro de Koprivnicanoj ligiĝas al laboro kun infanaj pupgrupoj, kun kiuj ili prezentiĝis en Kumrovec, dum la renkontiĝo de esperantistoj de Kroatio.

KORESPOND–ADRESO: Marinko Markek, Delovi 7, 43 325 Novigrad Podravski.

ĜURĜEVAC

La unua esperantisto en Ĝurĝevac estis Matija Krog, komunisto, laŭ profesio ŝuisto, en 1293. En 1936 bakisto Ivan Kitoniĉ organizis grupon de 11 komunistoj kaj por ili gvidis la unuan kurson, kiu tuj estis malpermesita. La unua organizita kaj registrita klubo estis tiu kiu ekzistis inter la jaroj 1950 kaj 1954. Ĝin fondis Drago Novak, tiama studento de medicino kaj nuntempa rendgenologo en Germanio, kaj Vinko Jerbiĉ, purigisto en la Urba biblioteko, kie aktivis la klubo. La unua kurso havis 25 vizitantojn.

En 1977 Josip Pleadin gvidis la kurson en Elementa lernejo „Grgur Karlovĉan", kaj la saman jaron fondiĝis Esperanto-klubo „Bialystok", kiu en 1980 estis registrita sub la nomo Esperanto-klubo „Koko" kun 52 membroj.

La klubo eldonas gazeton „Koko", posedas bibliotekon kaj klubejon, bone kunlaboras kun lokaj instancoj (junulara organizaĵo, kultur-arta societo, memmastruma interes-komunumo por kulturo ktp.). Ĝis nun estis gvidataj kursoj en la lernejo „Grgur Karlovĉan" en la lernojaroj 1977/78 (trideko da kursanoj) kaj 1979/80 kun dudekok kursanoj. Ĉi jare komenciĝis kurso por dek gelernantoj.

KORESPOND–ADRESO: Esperanto-klubo „Koko", Braĉe Markaĉa 1, 43350 Djurdjevac.

Krom tiu klubo oni devas mencii ankaŭ s-anon Petar Levar, kiu dum jardekoj aktivas kiel sola esperantisto, unue en Grabrovnica kaj pli poste en Kalinovac, proksimaj lokoj, kie li, kiel instruisto, instruis al la lernantoj nedevige Esperanton.

Krome, Esperanto-societo ekzistis ankaŭ en la vilaĝo Virje samtempe kun la unua societo en Ĝurĝevac, do, ĉirkaŭ 1935. Fondinto estis Stjepan Krĉmar.

VIROVITICA

En Virovitica la plej frua signo de Esperanto estis sola esperantisto Roko Pavokoviĉ. Li lernis Esperanton en Zagreb en 1919, kaj en 1922 revenis al Virovitica.

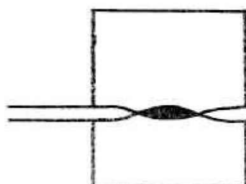
La Esperanta klubo de Virovitica fondiĝis en 1953 kiam tie restadis profesoro Stjepan Krĉmar, kiu gvidis tre sukcesajn kursojn. Ekde 1955 la kursojn gvidis ankaŭ S. Zdjelar en elementa lernejo kaj gimnazio. La klubo posedis propran ejon kaj bibliotekon, sed poste ĉio estingiĝis pro manko de junaj membroj. Nun en Virovitica ekzistas nur unuopaj esperantistoj.

Krom supre menciitaj kluboj kaj unuopuloj, ekzistas unuopaj esperantistoj ankaŭ en aliaj lokoj de la regiono: En Grubiŝno Polje (Gerencser Janoŝ), Siraĉ (komunumo Pakrac – Stjepanoviĉ Jovo), Daruvar (Taborsky Zvonko, Matuŝek Alen) kaj en Kriĵevci en la lernanta domo estis gvidata kurso por komencantoj en la lernojaro 1979/80.

Josip Pleadin

ATENTON !

La aŭtoro daŭre esploras Esperanto-movadon en ĉi tiu regiono,kaj ĉiuj estintaj kaj nunaj vestas petataj sendi informojn pri la estintaj kaj nunaj okazaĵoj al la adreso:
Josip Pleadin, Esperanto-klubo „Koko", B. Markaĉa 1, 43 350 Đurđevac.

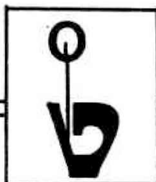

KRUCVORTENIGMO

SOLVO DE LA KRUCVORTENIGMO EL LA NUMERO 4/80 :

BRAZILO, LIN, NI, APARATO, ZOLA, OS, OZONO, T, NAGACIOJA, E, L, PO, KALO, A, K, N, G, RESTI, I, LITOVO.

autoro: Pleadin	ŝangisto ↓	+ ektrodo ↓	■	unukerna frukto ↓		franca insulo ↙	titano ↓
surbe-sta veturo →						■	
prepozicio →		'RR' →			furaĝa herbo		
lensa centro →							■
'OD' →			arbo- → -speco / voĉmuzikist' ↓				
mezepoka stilo →							poŝt-sendaĵo ↓
dezerta besto ↳		'EA' ↓		sufikso → / dana ↓ mono			
					prefikso →		
kosma flugaĵo →							
bat sporto ↳		subjunkcio → / marŝ' ↓			'KE' → / prepozicio ↓		
				PREPOZICIO →			
■	nacio →					■	

AGOSTINJO NETO (1922–1979):
(Angola)

FAJRO KAJ RITMO

Sonoj piedĉenaj sur ŝoseoj
kantoj de la birdoj
sub la verdo humida de la arbaroj
freŝeco en simfonio mildiĝinta
de kokospalmoj
fajro
fajro en herboj
fajro super la varmo de Kajato–
platoj
La vojoj longaj.
plenaj de homoj plenaj de homoj
plenaj de homoj
ekzilantaj de ĉiuj flankoj
la vojoj longaj al horizontoj fermitaj
sed la vojoj
la vojoj malfermitaj super
la senpoveco de la brakoj
Fajraro
danco
tamtam'
ritmo
Ritmo en lum'
ritmo en kolor'
ritmo en son'
ritmo en moviĝado
ritmo en cikatroj sangumaj de
piedoj nudaj
ritmo en ungoj eligitaj
sed ritmo
ritmo
Ho voĉoj doloregaj de Afriko!

El la portugala esperantigis:
Boriŝa Miliĉeviĉ

HILDA DRESEN
(1896 – 1981)

En la estona urbo Tallin mortis la 5-an de februaro Hilda Dresen, konata poetino kaj fervora beletra tradukantino.Esperanton ŝi eklernis en 1913 kaj ekde 1922 ŝi jam publikigas originalajn siajn kaj tradukitajn poemojn el diversaj lingvoj.

El siaj originalaj poemoj deko da ili aperis en „Dekdu poetoj'' (Budapesto,1934) kaj pli ol cent poemoj estas publikigitaj en poemlibro „Norda naturo''(La Laguna, 1967). Per la poemo ''Preĝo'' ŝi eniris ankaŭ en la ''Antologion de l' monda ampoezio'' (Zagreb, 1965). Ni citas ĉi tie ŝian delikatan kaj profundsentan ''Betulon'':

Malmulton bezonas okulo
por esti ravita:
jen tegis sin nuda betulo
per verdo subita.

Ho, kia belec' senmezura:
betul' beltalia
sur fon' de l' ĉielo lazura
en rob' freŝfolia.

Kaj kvazaŭ amaton atendas
ĝi nun ornamite,
renkonte la branĉojn etendas
sopire kaj fide.

(J. Velebit)

